

AVGVSTINI DATTI SCRIBAE SENENSIS ELE/ GANTIOLAE FAELICITER INCIPIVNT.

Redimusiam dudum a plærifq; uiris etiam diler tissimis persuali tum demű artem quempiam in dicendo nonnullam adipiscissi ueterum atqs eruditorum sectatus uestigia optima sibi quisquimitandum proposuerit. Neqs enim qui diutius in ci ceronis sectione uersatus sit non esse in dicendo:

& ornatus & copiolius poterit. Nam & horridiora crebrius cole chaui ipli quoch aridi ieiunii & inculti fiat necesse e. Lectitatiigit mihi Ciceronis uolumina qué eloquétiæ parenté merito appella uerim pauca anotatione digna uisa sunt qbus si utemur uulgari. um sermone aspernati ad eloquente oronem proximus accede// mus. Sed tri id in primis quisquadmonendus sit quod rhætor dis ligentissimus & inlignis orator Fabius Q uintilianus de oratio nis partibus dicere consueuir. Neceenim leges sunt oratoris qua dam ueluti immutabili necessitate constitutæ nec rogationibus utidem dicebat:nec plæbiscitis sacta sunt ista præcepta. Sed ut in statuis picturis poemaus cæterisqin exordinanda quoq uiri eloquentis oratione plurimum semper decoris ac uenustatis has buit uarietas. Atquot diei solet cauendnm reuendumq illud est ante omnia ne ars ulla dicendi si fieri potest esse uideat. Hac igitur lex prima lit comutationis uarietatilos quam auditoru au' ros non difficillime indicent. Hoe igitur facto fundamento per pauca deinceps scribam amice suauissime: quæ si no semput plu rimum tamen his rationibus seruandatibi erunt, Sed iam nostri instituti nascetur exordium. Plæruque eniqui oratoriæ artis floribus ac faleratis, ut aiunt student uerbis uerbum contra tritam

uulgatamq grammaticorum consuetudinem quodin calce absolutæ orationis locari consucuit id illi potius coaptant in initio: quod omne tibi fiet manifestus exemplo. Scias plenam oratione constare tribus partibus quod suppositum ut eorum ipsoru uo// cabulis utar: quod uerbum quod appositum uocant. Dicunt igi tur grammatici Scipio Africanus deleuit carthaginem: ornatio ris uero eloquii homines potius conuerlo utuntur ordine Car thaginem, Scipio africanus deleuit; illi enim, Cicero familiariter utitur.P. Lentulo, Hiuero, P. Lentulo, Mar. C. familiariter uti tur. Q uibus plane exemplis paterearbitror appolitum primum in oratione: suppositum medium; nouissimum uero locum uer/ bum tenere. Sed & siquid pro grammaticorum more post appor situ situm eritid initio orationis poni solet cuius rei exepla subne ctam. Scipio Emilianus eueriit Numantiam urbem opulentissi. mam Hispaniæ, Hispaniæ opulentissimam numantiam Scipio Emilianus euertit. Non ignoras esse multa genera epistolaru. Epi stolarum genera esse multa non ignoras. Licurgus condidit sciss mas leges lacedæmoniis. Lacedæmoniis leges sactissimas Licur gus condidit. Multaque consimili ratione. Appositum igitur plan rung principio ponitur suppositum medio fine uerbum : ut arl opagum. Solu salaminus primus costituit. Cæteru diuersis & or dinib9& locis locadæ partes lut pauriu iudicio quod gde solu usu coparat. La uero de aduerbiis quæ sunt ueluti adiectiua uerborū dici potest passim ubiuis loci poneda ee: ubi demu aptius cogrue uila fuerit mõi pricipio: mõin fine: mõi utrung: Q ua in re diligéti é utédű cólilio: led ppe uerbű frequétius peruenusta reddűt orationem: ut. F. Maximus ate alios fortiter atquanimolæpugna bat. C. Lelius Scipioe familiariter utebatur. Clametissimus Carr sar humaniter ignoscebat, nunc ad reliqua. Præpositiones perpul chræinter substatiua hac atchadiectiua noia interiaciút ut ferace

in agro ornatissimo in loco maxías ad res hancob cam iustis de cais aliasq hmoi coplura. Nec præpositiones solu sed alia præte reahmoi nunc sumemus exempla. Maxía in repu. diligentia ma gna in parentes pietas in credibilis in oes ciues obseruatia: suma in hospites liberalitas. Atog et inter duos casus pulcherrimu puta noiatiuos duos aligd cotinue ponit. Oia reip, iura costates mili tũ ai imania scelerator hium flagitia. & econuerso et constituta ac transpolita oro plurimű exornat; ut huius claritudo uiri; hui? grites auctoritas loci. Venustæ et plerung adiectiuu nomé pre cedit substătiuu; ut tua dignitas optima uirtus diuinu ingenium exquisita doctrina.magni etenim refert quo loco quæqidictio si ta sit. Q eod testatur Boetius in his comentariis quos Aristotelis librum conscribit, ubi & Ciceronis & Virgilii exempla ponit. Boetifautemiplius hæcuerba sunt Etenim ad consumationem orationis spectat maximum differt quo uerba & nomina prædicationis suæ ordine proferuntur. Multum enim interest i eo gd ait Cicero ad hanc te amentiam natura peperit; uolutas exercuit fortuna seruauit, ita dixisse ut dictum estanita, Adhancte tamé etiam peperit natura; exercuit uoluntas seruauit fortuna. Sic eni minor est sententia magnitudo minusquinea lucetid quod si sic coponat eminet: & sele etia uolentibus hominum auribus ani mil@patefacit.Rurlus cum dicit Virgilius, pacica iponere morem potuisset servare metum siita dixisset. Morece imponere pa c i, sed estet debilior lonus nec eo actu uersus ta præclare ut nun compositus duceretur quod idem non est apud dialecticos, hæc Boetius; nunc ad reliqua.

Negatiua dictio apte in calce orationis ponit ut præstantiorem te uidi nemine, scipioe clariore in bellicis laudibus inueies nemi ne Tua erga me beniuolentia tuo in me animo gratius est nihil:

Q ui te ardentius amet habes neminem,

A ii

Sed posselor antequa possessio optimi uiri diuitiæ. Præstantis uiri uirtus. prouentissimi hominis consilium.

Q uid uero pulchrius quam si pro gerundis quæ sic appellat uti mur gerundiis nominibus. Attritum ad id Prisciani exemplum Veni causa amandi uirtutem. ueni amandæ uirtutis causa. gratia gerendi bella gerendorum bella gerendorum bellorum gra. Ad amplexandam uirtutem magilq ad amplexadu uirtute quæ uua præceptio optima est: crebraq apud Marcum Tullium: aliosqu eloquentes uíros fuit semper observatio, nunc autem multa con ficiam quæ si diligenter aduerteris. haud par latino ornatoruca conducente eloquio: sed id mihi in primis animaduertendum ui detur; ut cum tria fuerint antecedens, consequens, & eorum me dium relatium nomen si sit id consequensuel homis uel rei cuius piam propriam nomen tum relatiuum consequenti semper con gruat alioquin non latina oratio fit; sed a doctiffimorum hominum consuetudine aliena. alias potest eum alterutro conuenire si

non consequatur proprium nomen.

Q uam rem facile exempla declarant & priscorum auctoritates complures. M. cicero primo tusculanarum quastionum. Stus dio sapientia qua philosophia dicitur. & fexto de re publica.con silia cetusq hominum iure sociati quæ ciuitates appellantur. Atciterum exillis sempiternis ignibus quæ uos sydera & stella nű cupatis. Salusti quoq illud tritum est. Est. locus in carcere quod Tullianum appellatur; innnmerabilia in uetustis codicibus id ge nus inuenies. Nec id grammaticæ artis uitium est quod quidem ignari litterarum arbitrantur. Sed & nos adhuc aliquid exemplo rum afferamus. Præclarum est opus Ciceronis qui cato maior dr. Na quod cato maior dr; non latie profet, contimiliterquebis uiseeribus consulendum est qui sunt ciues. perditi uiri urbibus expellendi sunt que é & cinitatu pernicies; & sentina dedecoris

Pleruncigitur relatium nomen cum eo concors est quod les quitur: illud quoqinspectandum est; nam cum tria existet : quo rum unum relatiuu nomen sit: frequentissime eorum duo in eiuf dem casus exitu conueniunt. Nam ut exempli causa dicam aligd si quis hunc lermonem protulerit. Liber in quo de uirtute agitur præclarus est rectus atgornatius dixerit. In quo libro de uirtus te agitur præclarus est. concordant nanq; eo casu ex tribus duo il la quæ maiori concinnitate iuncta funt. Aliud iterum exemplum huic sermoni sit. Q uas missifti litteras ad me socundæ fuerunt. Sermonem quem adiuistis non est meus. Qua extimas Demo-Ithenis orationem Eschinis est. Atch huius sermonis crebrum in uenire poteris apud ueteres usum. Mar. Tullius primo de offici is. Q uorum autem officiorum præcepta traduntur ea qq pertinent ad finem bonorum. Vir. Maro. in æneide urbem quam sta tuo uestra est. Terentius in andria. post hae quas faciet de inte gro eomædias spectade an exigendæ sunt nobis prius: Idem po pulo ut placerent quas fecisset fabulas. Idem. Quascredis esse has:no sunt uere nuptiæ atgeius modisermo plurimu exornat. Id quoquannotatu dignissimum est: ut copositiua uelimus auge te uomina: his per præpolitum accedat. Cicero in epistola ad cu rionem Carus æque sis & periuncundus: ac fuisti patri. Idem de oratione in primo: perbeati quin te illi uideri solent. Terentius in enucho: per pulchra uero dona haud nostris similia: nam p gra tum ualde gratum signisicat: & in oratione lepide personat. At superlatiuis multo longe; & quam aduerbia præponimus iden sæ penumero perpulchrum uideri solet; ut longe amantissimus no stri. Multo omnium formatissimus & ago tibi q maximas grati as. Comporatiuis uero uel multo uellonge perponisolet; ut iu Multo a sticia multo præest cæteris uirtutibus: & locrates loge aliis phi Iophis sapientor illud nequa q omilerimus. Cum enim nomina iii

copatien

quæpia lut perfecta a græcisternæ flexiois: & obliquos calus ha bentia: quæ rectum superent latini oratores frequentissime casi busillor qbusdăimutatis fingunt alian declination u nomina & genus seruat: qualia poematu enthimematu: delphinus: elepha tus: & lampada existunt: quæ a plerisq tertia flexione proferunt poema; enthimema; delphim; elephas: lapas. Hac u observatia diligenter comenda memoriæ. Cum aut uolumus ostendere ali quid nobis iucundu: honestu: utile esse: tum datiuis cu uerbo uti mur sum es est; substantiuorum quorum illa adiectiua sunt; na ne ab exemplis discenda quid aliud significat. hæc res mihi iucu ditatiest g hæc rese mihi iocunda. Ideq ipsum. Tue mihilittere fuerut gaudio quod est ad gaudium: uel gaudiumihi attullerunt Leges dignitati sunt reipublica. Præclara urbis ædificata ciuib? decorisunt idest decus pariunt ciuibus. Vtilia dedecorisunt hominibusidest dedecus pariunt hominibus dece cæteris consimi li ratione. Verbum afficio pulchrum est & late patet: nam affi cio te uoluptate: idem est quod tibi affeto uoluptatem afficio te honoreidem est q facio tibi honorem & honoro te probo laudi bus idest te laudo; afficio te probro idest uitupero; afficio te comodis dest tibi commoda facio: afficio cadauera sepultura.i.ca dauera sepelio, afficio inimicos iniuria: idem est quod facio iniu/ riam inimicis. Atqs similiter afficior dolore. idem é quod doleo: afficior gaudio, idem é quod gaudeo, afficior uere eudia; idem é quod uerecandior, latissimaque huius uerbi usurpatio. Nectamen latet me afficere significare disponere: Hincoge Plinii illud uiua magis uox afficit. Nece enim sine optimis causis ta lata tacp diffusa sit huius uerbi significatio, sed de hocsatis. Non est auté ignorandum q siduo aut plura duobus: quod perraro usu eue nit; se illa pariter se habuerint; utriq; tu dictionem præponimus quod liqueatexemplo, Par, éin, C. Lelio doctrina & uirtus; qua

tageius uiri probitas tanta quogelt reru scientia: Tunc splendi de ac recte dixerim. C. Lelius uir tum doctus tum probus, Itide que magna est in. C. Lelio uirtus; tum etiam doctrina rerum. C. Lelius plurimum: tum laude: tum rerum scientia ualet. Themi stocles tum consilio poller in urbanis rebus: tum in bellicis nego ciis uiribus atquanimi magnitudine floret. Sicenim tantum ofte diesse in rebus urbanis consilium quantam in bellicis magnitu dinem animi quod tum geminatum polituelt. Sed eandem quo quim habet geminata & coniuctiua, Virgilius in aneida, Aen neasest & terrisiactatus & alto. Idem profecto significat. Aene as tum pelagitum terra; tu labores perpessus est African9; item lingularis & uir imperator. Idem libi uult & African9 magis ex titit tu uir: tum imperator. Q uod si duo contra nequaquam pa ri sunt: sed alterum minus complectitur; alteru uero magis; ita efficiendum est: ut quod leuius existat collocemus prius atque ei cum dictionem preponamus quod autem grauius ualidusq id posterius positum tum dictio præcedit quod patesaciemus ex emplis. C. Lelius amat Scipionem: ppterea quod cum doetu cognouit hominem: & insuper uirum optimum: quod postre/ mum ad amorem uehementer impellit: quareista est oratio in-Rituenda. C. Lelins amat Scipionem cu ob doctrinam eius tum propter uirtutem. Ita uirtus in hac beniuolentia plus momenti habet q doctrina: atqs si uita dixerim cum omnes fortunati sunt qui bene uiuunt; tum perbeati, quia omnia deserunt & uirtutem solam complectuntur. Nos namos posteriores multo esse beatiores constat siquis superius modo allatam præceptionem intela Iexerit. Hoc. M. Cicero in primis frequenter usurpat. Ex quo illud cũ omnibus cosuledu est tu his maxime q armis depositis ad iperator ia fidem cofugiunt. Significat enim confugientibus ad impératores; & sese dedentibus multo magis consulendum esse

atopin Catone maiori mirati lele alchat Sceuola. M. Catonis cu cæterarum rerum persectam sapientiam tum quod nugilli fue rit lenectus grauis. Sed hac de re latis. Jam uero explicandum e: qua ratione quempia personam'aut laudari aut uituperari opor teat: quod ad decorem sermonis pertineat. Namid trifariam pos se fieri comperimus ex monumentis litterage. Si ergo uelim oste dere Marcum Catonem habere magnam uirtutem cum uerbo sum es est ita comodissime fiet.M.C.uir est magnæ uirtutis.M. Cato uir est magna uirtute. Marcus Cato uir est magnus uirtu te. Plato philosophus fuit uir præstans ingenio: uel præstantis in genii: uel pstati ingenio. Mulier est clara moribus: claroru mon claris morib9. Vir egregius laude: egregie laudis: & egregia lau de. Sed illud prius magis poetarum est: postremum uero splen didum ac perpolitum. Aristoteles scientiæ copia philosophus ex quisita doctrina; uir acerrimo ingenio; quod quidem ut disertissi mus Priscianus inquit significat Aristotelem habere scientiæ co piam: & qui habeat exquisitam doctrinam cæteracy consimili ra tione: quod quidem. Au. Gelius sentire uidetur i noctibus atticis Estidest uelit defectio quædam sed ea tria usurpataqueloquen tissimis uiris & clarissimis oratoribus qua & nobis quoqutendu est. At qui participiorum tum accusatiui casus sape: tum abiatiui locum tenent infinitiui uerbi. Hinc illud Salustianum. Nam & priulq incipias consulto: & ibi consulueris mature facto opus e. Et Teretiana Missis Glycerium alloques amicam paphili. Vbi erit inuentum inquit tibi curabo: & mecum adductum iam iam inquit inuentum curabo: & adductum tuum Pamphilū omnia nameg illa consulto facto inuentum adductum consulere facere inuenire adducere designat. Verum frequenter orationibus his oratores ablatiuorum casuum utuntur accusatiuorum perraro. Et quoniam de nomine quod est opus'attulimus mentionem intelligendum est. Opus est mihi hac re significat me agere hac re sed in nariis casibus iungi solet. Na etiam opus est mihi tua opera nominatiui casus: & tuæ operæ, & tuam operam & tua opera dicimus sed hoc postremum ornatus est & totum oratorium & ceteris rarionibus poetæ potius historiciqutuntur. Nos autem quædam præcipimus ut cognoscamus a ueteribus usurpata; isle demogutamur quædam uero ut cognoscamus solum. nam optis

est mihi hanc rem nuug orator dicat.

Quidillud nonne pulcherrimum est ut cum duo nomina; al terum adiectiuum: substantiuum alterum easdem casus exitu p ferri debeant. ut sæpe cteberrimegquodammodo tertiam adie ctiui nominis uocem quæ est neutra in uim substautiuam trans feramus: & substantiuum id prius genitiuo casulocemus quod ut freques est eruditis ac disertis uiris ita quoquerit exemploma nifestum. Nam cum multam uirtutem dicturus sum si multum uirtutis loco eius orationis poluero, multo protulerim uenusti? multum enim pecuniæ significat multam pecuniam; plurimum uirium plurimas uircs. Q uid animi quis animus, quid rei quæ res quid caulæ quæ causa; alia; quæitem permulta sed animad uertendum est:nam si genitiuus ille casus suerit singularis, totam item orationem singulariter exponere debemus si pluralis plura liter. Nanque exempli causa multum pecuniæ: multam pecunir am significat singulari numero. Atcontra: multum pecuniaurm significat multas pecuuias. Simisquest aliorum ratio; ut mul tu roboris singularem: plurimu uirium autem pluralem quoqu habet significationem. & aduerbia quoq nomina uim eade retinent: præsertim uero duo hæc. parum & satis Nam parum sapie tiæest parua sapientia satis virium sufficientes vires: & nihilquo quine nomen siuc aduerbium sit in eandem sæpe obseruantiam cadit. Hæcigitur hactenus.

Quonia autem lingula hac fere inuestigamus id quoqi dignu cognitione est: ut cum duo meminerimus substantiua nomina; quoru utriquidem epitheton adiiciendum sit; ut adiectiuu ipsum primo collocemus cum sequentibus substantiuis; uel tum gemi natum uel duplicatum & præponamus; exempli causa afterunt Ciceronis uerba, Africanus singularis & uir & imperator: quod est africanus singularis uir & singularis imperator. Propter ma gnam & doctoris auctoritatem & urbis quod est propter aucto ritatem magnam urbis: & propter auctoritatem doctoris præcla rus & miles & ciuis illustris tum uir tum philosophus. Optim? tum patriæ defensor tum gubernator. Iustus & reiudex. Consi. miliaquæ eo modo se habent. Sed & sepenumero contra eodem ordine uni substantiuo præposito duo adiectiua aut plura dese ruit exemplasunt, quæ nunc constituam: Vir tum bonus; tum etia temperans. Imperator & calidus & fortis, iudex & integer et soleres. Ornamenta ciuitatis tu multa tu pclara, alia tuipse conie Nonuung & duo substantiua ita se habent; ut alten uim (cta. sua ubiq; conteruet ac tueatur, alteru quasi queda obtineat adie/ ctiui nominis locu & eius fungatur officio. Q ualeest Virgilia num illud in primo ænæ, Molema & montes in super altos im poluit: ac si dicat molestos montes imposuit. Cauendum est ne ab honestate naturaco discedamus pinde ac si dixerim a naturali honestate discedamus. Sat hæc sunt tibi nota, sed ne quali histo riam texens dicendorum seriem nectam; ita quæq patefecerim utsesemihi fortequadam obtulerunt.

en

ra

fue

bal

Ш

na

tu

ut

M

mo

Cæterum non ignoras.ut iple arbitror: extrema supiniua plærunch ornate ac puenuste significare gerudia accusatiui casus carsus adiectione præposita.ut res difficilis creditu idest ad crededu mirabilis uisu ad uidendum iucunda auditu ad audiendum suar uis gustu ad gustandum permultacp consimili acpri modo sele

habent. Nec id te amice lateat: ut cum fuerit superlatiuum quod piam durius alperius & superlatiue significandum situt pro su perlatiuo positiuum esteramus: & ei superlatiu aptum apponamus aduerbium. Nam maxime memorabile facinus est: me mobilissimu facinus maxime raru genus hominum est rarissimum genus hominum: Sed & admodum & in primis positiuis adiucta uim ferme eandem retinent.

Id autem nequa filentio præteritum; ut si quem qui uirtutem habeat uelim mediocriter laudare; dicam exempli causa. Pericles uirtute præstas princeps erat athenis; uel quo multa præclara ges serit. Themistocles rebus gestis floruit. Si uelim uæhementer ac plurimu laudare; adiiciam gloria si ue laudem & causam laudatio nis casu genituo constituta. Pericles ut iis dem exemplis aga uirtu tis gloria præstas athenis claruit. Themistocles gestag reg laude emicuit. Sicq. M. Antonius pstabat eloquetia mediocriter landa tur; ac sere exister. L. Crassus eloquentiæ gloria excellui uæheme tissime lauda i Sed tu pro tui ingenii boitate cætera deducito.

Q uotiens noia utiple quoque testatur gramaticus. Serui? plu ralis & singularis numeri connectuntur respondemus uiciniori. Virgius. primo æneidos. Hic illius arma; hic currus fuit non aut fuerunt. Terenti, in andria. Amatium iræ reintegratio amoris est Xenophon delitiæ meæsunt hostes eorumque exercitus propera

bat: atquita fregntius observatur.

Idem in diuerlis generibus. na liue malculinu liue fœmininu e uiciniori respondemus; ut uir ac mulier optima uenit; intelligitur nanch optimu esse ulen. & optimam mulierem quæ uenerit. Ver ru si plurali numero uelimus uti ad malculinu transire necesse est ut uiri & mulieres lecti properant. Opere precium est qd puenu stum est significat mo utile esse mo necessarium; mo iucundum; mo laudabile, Atchis significatioib? id nomis uetere ulurpabat

Fruiquapiam re cit fructum siue utilitatem uel uoluptaté peir pere ex ea re; ut cum dixerim quis ocio fruitur: præse serre ali questi uerbi saut iudiciis quibusdam idostendere & quodammodo consiteri. M. Cato præse sert graustate. Hisaritatem præse sert. Lesius rationem habere est respu. habere sed ut plynius expona habere rationem alicuius rei est rem cossiderare; ut habere rationem temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim ca omnia ratione com em temporis personarum loci est enim em te

pelecti & considerare.

Hanc rem mente animoue complector idest hanc rem conside ro & uoluto in animo significat in animo habeo: & animus mihi est & uolo. Certum est mihi: est deliberaui & decreui: prosequor te laude est te laudo: prosequor te honore est te honoro psequor te probro est te uitupero. Benemeritus sum de repu. est benesicium in illam contuli. Benemeriti de amicis est conferre in amicos benesicia. Atca pro ita. Ac uel atca pro ut: uel quam ornatissime ponuntur. Exemplum est æque te laudo atca Ciceronem idest te sícut Ciceronem: Haud pro non; Secus pro aliter: in eadem ora tione uenuste ac concinne se habent: ut haud secus sentio atca tu idest sentio sicut tu. Nonnung & perpulchre comparatiua pro positiuis ponuntur; ut Alexander Macedo habeat corpus imbecille significat. Satyri in scelera uæhementius i uehuntur quod est uehementer.

Do tibt hanc remuitio idest uitupero te de hac re. Do crimini é criminor. Do laudi est laudo. Sed ne illud quidem negligendum est: qui subiunctiuus modus pro indicatiuo; & illius tempora pro huius teporibus iterdum haud illepide ponuntur; ut uelim pro uolo; & gererem pro gerebam. Dilexerim pro dilexi: secissem pro feceram. Gratum suerit pro gratum erit seceris pro facies.

Idomnium multo ornatissimum si opportuis locis agat : quod ubi factitandum sit peritorum aures facile censebunt: quam or

bem exercitatio adhibenda est non mediocris: qua omnium ma gistroru pracepta superat quod si quis nouerit gracas sitteras ei

quod modo explicatum est non difficile persuadet.

Partim hominum uenerunt persape dicit etia. Au. Gelio teste: & éidem quod pars hoium idest quida hoies; na partim hoc in loco aduerbiú est: nequinclinatur in casus sicut & cum partim hoium dici potest: idest cum quibus da hoibus: & quali quada parte hoium; sed hoc tum splendidius est: cum in oratione iteru fuerit aditum ut illud. M. Tullii in epistolis. Nam qui istinc ue niút partim te superbum eé dicunt quod nihil respondeas; par tim contumes solum; quod male respondeas. & qui ciuitatibus p sunt partim nobiles sunt: partim populares; quod est aliqui nobiles sunt aliqui populares.

Id etiam optimű cognitu: quod dicimus quilque unus numero denario licut millelimus qlquest unus ex numero millenario hie illud Cælaris in comentariis. Legioe producta cognoscit no decimum quenq esse reliquu milité sine uulnere quo exéplo uti ppulchru est. Q uotus quisq homo, i, quot hoies; quotus quisq poulch est quotus quotus quisq poulch est quotus quotus

miles, i quot milites.

Perqua una dictio dutaxat pulcherrime politiuis iungitur no minibus ut perqua doctus philosophus; perqua comis amicus.

Q uid illud: nunquid non sæpidissime usurpamus in oratione

alías quod locum modo aduerbií obtineat.

Quale esset siquis dicat. Omnes homines eodem sunt serme nati ingenio alias quidem rident; alias uero lacrymant omnes ité ciues alias boni alias mali; nunq iisdem sunt moribus. Marcus Antonius iuit in castra multisariam dicitur. Marcus Antonius castra petiuit; incastra prosectus est sead castra contulit; sead cars stra recepit; se ad castra perduxit; Hic'habet uiginti annos; quod ueterum consuetudine dicitur contra pedagogicam opir

nionem: aliiquoq ratioibus dicitur: hic uigelimum annum agit degit uigelimum ætatis annum. & uiginti annos natus. Sed hoc poitremum magis oratori congruit.

Cicero laborat in eloquentía. Cicero operá in eloquentía confert Cicero dat eloquentía operam. Cicero tempus in eloquentía eó terit. Cicero atatem in eloquentía confumit. In studium incum/* bit eloquentía: & alías deduc pro suo sudicio.

Habeo hanc rem in memoria no min ulitare dicit: sed habeo siue teneo hanc rem memoria: teneo hanc rem memoria huius rei memoriam habeo.

Obliuiscor uoluptatis uel cuiuscunqualterius rei: uoluptatis mé capit obliuio: amicorum me capit obliuio. Et idem uerbum cum cæteris nominibusiunctum diuersa significat consimili ordine: ut capit me sacietas ciuitaris: & capit me hominum odium, Virgilius rus incolit ciuitatem habitat.

Pulchre dicitur teneo siue contineo.ut Virgilius.

Ruri se continet; tenet sese in urbe.

Siquis uult osten dere aliquam rem aliam antecellere & ultra illa ualere uenuste di citur uel p accusatiu præposita pter uel cu ablatiu pposita præut. C. Cæsar ultra alios pollebat rebus bellicis pulcherrie df. C. Cæsar præter cæteros rebus bellicis pollebat; uel præ cæteris.

Lelius habet faciles muros: uel facile natura. Sed ornatius dicit Lelius est leni ingenio natus facili natus igenio uel facillimis moribus. Scipio natus est tristi ingenio: & de reliquis consimiliter.

Valeo & polleo uerba sut splédida. & latissime patet: & ablatiuo casui coiugit hoc pacto Au. Augustinus plurimu igenio ualuir. Milo corporis uirib? plurimu ualuit. Hippocrates igenii bo nitate. Mitridates memoria. Marcus Cato i ciuitate plurimu au ctoritate pollebat. Et clareo & floreo eadé ferme rone se hūt. Ego apud diuu Cæsare multu siue possu siue ualeo; ornatu ac splédi dus dicit. Apd diuŭ cælare plurimu mea traleat auctoritas, hor telius plurimu pot in lenatu ornatius: Multu hortel i i lenatu au ctoritas ualet quæ potissimu ea significat opinione: quæ eap ho mines de alicuius uiri pstatia quæ uulgo ac tria confnetudine reputatio nuncupat. Cetem id p bellu. Est mihi apud te sides: id est tu adhibes mihi side quod accuratius aduertendu est. Na pleruque solet sum es est dariuo iuctu significare habere: & quodamo do possidere: ut est mihi pecunia est. Cælarimagna ptas: illud significat me pecunia habere. hoc uero Cæsare magna potestate cuius costructionis uerba apud priscos & disertos observatio est Ego recordor hanc rem potius quam huius rei dicitur: ac idé dicitur. Huius rei subiit mihi recordatio: hæc res mihi in mentem uenit: sed magis proprie in mentem uenit uel mihi occurrit; uel mihi succurrit. quod postremum minus usitate dicitur.

Præsto & antecello: quæ nenuste personant uerba alíquado da tiuo alíquando etiam accusativo pulcherrime iunguntur cum ac eessione ablativorum eius rei, cuius est præstantia, ut præsto ti

bi acumine ingenii.

Sæpenumero frequentatiua uerba quæ appellantur primitiuo rum uerborum aquibus originem traxerunt significationem retinent præsertim si illa prima asperiora fuerint: ut coniecto proniscio mansito pro maneo: imperito pro impero: amplexor pro amplector: & alia: item pene innumerabilia: si quando uerbo asperitas ulla contingat: quod eruditorum iudicio deresinquimus:

De uerbis adiecta præpolitio perlæpe contrariam mutat livenificationem; ut precor & deprecor contraria lunt. hortor & de hortor; nonnuquam dis efficit idem; ut suadeo & disuadeo quam uis in iisdem uerbis nonnunquam auget potins quam uim com

out the state of the B is the second

Ex & per compositæ uehementer amplisicat; ut exoro; quod ab ex & oro deductum est: significat impetro. Terenti. in andria Gnatam ut decoro uixquid exoro Sicquiadeo significat oratiois officium; quod est benedico. At petsuade benedixisse significat quod est oratoris sinis idest impetro atquobtineo; unde & crebro non solum suadeo. sed etiam persuadeo.

Facio & perficio explorata funt.

Plurimum etiam orationem ac sermõem exornat aduersatio mo do qquaduersatiua indicatiuo coniungatur; quod ub qq. Mar. Civero servauit aliiq doctissimi; Sed huius exemplum sit qqte an te hac diligebam; nunc tamen ob singularem uirtutem tuam uevhementer admiror; nam tria sunt que quonda sibi inuicem ordivne coniunguntur; quoq prius ac leuius est diligo postremum ad miror quod uæhemens ac præcipuum est & eoq medium obser uo; quod est uereor; & colo ex quo observantia reverenria signisi cat, sed iterum aliud exemplum. Quaq mihi sunt omnium ami corum iucundæ sitteræ tuæ tame iucundissime suere; sed quauis raro collocamus ut quamuis mihi ante hac carus eras. sed nunc prosecto carissim us.

Ad hoc illa duo oratione peruenustă reddut subinuice respondentia quoru alteru est no solum siue no modo: seu no tantum al terum est sed etia; uel ueru etia; uel loco etia posita quoqu & aliquous interiectis; quore exepla subnectă; Flac mihi res no solu gra ta e; sed etiucuda. M. Antonius no mo erat Ciceronis inimicus uerumetia hostis patria Cato no tantu ingenio ualebat sed uirtu te quoqu sorbe plurimu. Alexander no solu reliquu orbe sub egit; ueruetia & ipsu quoqu romanu iperiu cogitabat attingere: Et ta & quoqu sibi rudent utta cara mihi patria e qui tibi iucunda uita. Sed facile tu hac intelliges. Pro eo at qd cateri exprimere consueuerut p noibus addentes uel te uel met syllabicas adiectio

nes. Cicero potius idem efficit hoc pro nomiciple ipla iplum & illoru uere adiectionu locu obtinet: ut ego iple magis gego met tuiiple: ille iple nolipli uolipli ıllipli: ut nung lecus dicendu lit. Tu mihi familiaris es. ego te familiariter utor. tu miht amicus es ego te amico utor: tu mihi magister es ego te magistro utor. ego teeu frequenter uerlo frequens mihi tecu est cosuetudo. quæ sæ pe couerlatione signisicat. Habeo tecu magna amicitia: magna tecu mihi est amacitia. & ité alía permulta: ut sunt mihi eu omni bus malis uiris amicitiæ n. rectius dixerim inimicuias in plurali numero qua in singulari: sed neutra uox potissimu i coparatiuis nominibus tum feminina tum masculina reddit.

Venihil est hoc homine melius fere est idem; nullus est hoc hoie melior. Nihil hac uirgine est formosius; quasi ide nullo uir

go hac est formosior & in ceteris; aliquando similiter.

Munus pro officio ornatissime dicit sut hoc est mihi munus.

amici officiú. sungor boni uiri munere serme idé est quod facio iboni uiri officiú; sed & partes in plurali numero cosimilé habet significationem; ut meæ partes sunt i.officium meű est uel pertinet ad me. Cauto uerbú & si sæpe significat provideo; ut cautú ita est lege peronare tamen accusativo iúctum pro viro & sugio usurpant eloquentes; ut turpes viri ingenui cauent mores. Atque memini rectius atquistatius accusarivo iungit quentivo; ut memini Platonis sciam & Vir. in bucoli. Numeros memini si verba tenerem nec miæ si in his quæ sunt potius orationis solutæ Vir. Maronis afferat testimoniu. quæ non solum poætam egregie eruditum, sed etiam rhetoricæ artis ubiq observatissimum fuisse constat.

Pœnitet me qd significet notissimű é.sed & ppan ur; usurpat oratores & pstates doctria uiri.uaco p sape uerbű uariis costru ctoibus positű; aut cadem retinet signicatois uim; ut uaco huic

rei:est attendo huic rei:sed uaco hac re:est hac re sum uacuus id ornatissimum est, ut boni uiri dant operam ut per turbationibus uacent, s. liberi uacui sint:

Animaduerto fere idem est quod uideo: & quodammo intelligo. At animaduerto cu accusatino constructu in præposita idest bi uust quod punitio: ut Speusippus aiaduertit in seruum. Plato nis: ex quo aiaduersio punitione gda nonuug significat.

Atquite refero tibi hac re est tibi narro hac re, sed refero ad seña tű rfero ad populű hác réest pono hác ré i cósultatóe uel populi uel senat quius uerbi huisapd historian scriptores frequetissimuse. Quid uarii quoq calus eide uerbo sæpeiucti: none ma gna hacloge diuerla uim hntquale sit: Do bibulo ad cæsare lit teras.nam dantur bibulo deferenti.ut Cæsari reddat ad que mit tuntur litteræ: eas igitur leget Cæsar bibulus uelut tabelarius q dam defert, na q defert l'as cosueuit tabellarius appellari. Veru negd huiusrei ignoras dare leas significat scribere seu mittere il las. Nec te fugiat qd pro epistola dicimus lfas plurali nuero; nec obstat poetas: cosuetudo: & puna epistola dicim unas lfas: nã id nomen cu his quæ pluraliter soluinflectut. plurale quoq reti nent numez, ut une nuptiæ, une bige una mæniae Sed ut ad pe politu redea p duabus epistolis dicimus binas lias, no aut duas p tribo epistolis ternas lras n tres p attuor epistolis aternas lras & quæ deinceps sut colimili rone.

Infinitiua oratio pro coniunctiua per quam pulchra est, ut uo lo te ad me scribere, cupio te athenas psicisci. Et illud Tercutia num. Q uid facere te in hac re ue sim; significate nim quid ue sim quod tu in hac re facias. Ve sim ciues omnes una nimes este. ue sim quanimes sint. & concordes. Sed hoc tibi sit cocinius ubi nullu sit abigui sermonis discrime; neq.n, oio rectu sit siqs dicat

uolo te amare quis plærunquid suppositionis locum habet: quod infinitu uerbum imedietate peesserit; ut puto pyrrhum romãos uincere posse, credo quod modo præceptum erat de conjunctiua atquiniunctitua oratione præcipue in absolutis uerbis uel ubi altericas ui fuerit adiecta præpositio seruandum sit. Ex uel præpositiones pro a uel ad sæpe ornat ponuntur ut audius ex ma ioribus nostris: pro a maioribus nostris.

Accipi e tuo patre uel etiam de tuo patre.

Q uero ex te idest à te; quod est consulto te & interrogo quod aduerte & usui trade.

Pro ornate ponitur loco i & secudu præpolitionibus ut pro ro stris idest in rostris pro tribunali idest in tribunali: & alia pro uiribus tuis idest secundum uires tuas pro tui ingenii bonitate: &

prouirili & similia.

Subcopolita; aut clam aut diminute lignificat; ut lubmouit me parméo clá atquoceulte Subiralcor tibi; quod est paululu ira scor Moregerere per ornatu uerbum complacere lignificat; atquoblequi inde morigeras; sed morosus. sa. sum a moros quod difficile significat; aut morato quod é institutu plurimu differt.

Consequor pro exprimo pulcherrime est; no possum igit uer bis co sequi.i. uerbis exprimere; litteris co seq.i. plitteras explicare. Metuo ac timéo uerba aliquando multis casibus coniungun tur ut metui Ciceroa. P. Clodio sibi extremum perículum timeo mihi abste morté. Nonung ponút absolute datiuo sibi iúcto; ut metui paphilo. paphili uitæ timeo sed hicé poti? poeticus usus.

Euado pro sio & efficior.ornatú usitatúque: ut Cice, euasitelos quentissimus. Aristo.euasitsumus philosophus. Cæsar uero icli tus ipator: & de aliis quoq similit. Forte semp sutura habet signi sicatioem; & est idem qd sutura esse. M, Cice. de oratore. iiii, loss

quens de Hortensio, quem quidem ego cossido omnibus istis lau dibus: quas tu oratione complexus es excellentiore sore & Class

sus fore dicit inquit ego uero esse iam iudico.

Q uid inter dimidiù & dimidiatu intersit nosce putile éQ uin enim dimidiatu sit quasi in partes duas dimidiu; nisi aliquid diui sum sit; dimidiatum dici non potest dimidiu uero appellatur; no quod ipsum diuisum sit; sed quod ex dimidiato pars altera é. No igitur recte quis dixerit prosequentia. M. Varronis, ut ait. A. Ge lius in noctibus atticis dimidium libru legi; dimidia fabula audi ui; sed dimidiatu sibrum & dimidiata fabula recte quis dixerit; & dimidiatu qdé excepsi gra digitu appellamus; sed alterutra par té dimidiu; qdé accurate disigenterq inspicié du plurimu at conducit nobis itelligere; quæ sint nominu disserentiæ ac uerboze di scrimina. Na ea quoques mise immodu exornabit; ut siquis no uerit quid disterat præsum & itersum; iter sele uerba pulcherriæ dicat. M. Cato publicis negociis non itersuit solum sed præsuit; quoze illud signisicat comitem alicusus rei hoc uero ducem.

Ego non solum confiteor: quod est per uim: sed et pfiteor qd

guidem est sponte. Et apud. M. Tullium persæpe.

Et tibi gratulor mihi gaudeo, nă gaudemus nobis gratulemur aliis. Et tibi ago gratiam quod quidem est uerbis. Refero gratia quod quidem est re ac factis. Habeo gratiam quod est în animo Debeo gratia ubi aliqua obligationis uis cernitur. & alias. Item optimum est non ignorare hominum differentias, ut uberior & ornatior nostra reddatur oratio.

Hæc res mihi conducit. est idem pro mihi hæc res utilis ē. & quod cæteri plærunqudicunt dono tibi hanc rem. ut milles nauali corona donatus est. Sabinos romani ciuitate donarunt. quod ē ciues secerunt. quod item dicunt. Sabinos romani i ciuitatem ac ceperunt. Interdum uero ad præpositio quæ noi & casu præpose

-

nitur pulchrius uenustius querbu præceserit in quibus dam uer bis: quale est siqs dicat. Eo ad te: & dicat potius adeo te & loquor id te potius te aloquor. Cedit ex humanis rebus excedit humanis rebus cedit de uita decedit uita: & in aliis qbussa cossimili pacto Minus aduerbium quauis sæpe parum significat; nonunqua tamen positiuo iniunctum contrariæ significationis comparatiuu demonstrat; ut Terentius phedria nemo suit minus: neptus pro prudentior: & sic. Nemo te minus formosus, i, de formosior: &

ita de reliquis.

Q uotiens aut multo dies aut annos; dicimus per acculatiuum calum iungi, intelligimus temporis curriculum; & fere continu um; fed pablatiuu lignificatur annorum aliquot liue dierum interiectio itermissioop. Q uare ut ait Nonius Marcellus optantes rectius acculatiuo uti debent; si quid ad secundam fortunam attineat; interest igitur siquis ita dixerit Decem anos re militari uer satus sum an ita. Decem annis rebus bellicis operam dedi, Cordi homo etiam stexibiliter cordi hominis, Cordi homini; ut priscianus inquit significar iucundus di, do, sicut frugi. Sed satius mea sententia Marcellus opinatus est, dicit enimicordi est animo sententia marcellus poinatus est, dicit enimicordi est animo sententia marcellus probe de clarat cum inquit. Et quod tibi magno opere cordis est mihi uentementer displicet.

Tantisper quod quasi est tam diu ornate post se exposcit dum quod sorma est quod donec utillud Terentii in heautuntu. Tatis per te dici meum uolo: dum quod te dignum est facies. Ego te

tantisper magna uoluptate afficior: dum apud te uiuo.

Tu mihi carus es. Ego te amo. Tu mihi iucundus es. Ego te delector. Sed obiecto & delecto non similiter construuntur: nã

dicimus delectat me hæc res; sed oblecto me ac re; ut delectat so crate uitæ integritas pytacus sese uirtute; & doctrina oblectat; & ego me oblecto rurim.

Fero hanc rem patienter: leu patienti animo splendidus dicitur

Ego hanc rem facile patior.

Modeste fero & moderate: & æquo animo contra significantia aduerbia graviter acerbe ægre moleste iniquo animo.

Hæc mihi iucundares est mihi hæc res placet: econtrario mo-

lesta est: displicet.

Affero communissimum uerbum est: & quo multis locis uti possumus; ut secunda fortuna affert mihi uoluptatem idest me delectar.

Aduersa fortuna affert mihi dolorem idest dolet mihi; nam dicimus hæc tes mihi dolet; & doleo hanc rem; Sed redeo unde digressus sum sitteræ tuæ afferunt mihi admirationem idest essi ciunt ut admirer. Affers tessi monium idest testisicaris; & item dispersa est atopuaga huius uerbi observatio.

Perinde ornatissime postulat post se uel ac uel atque: & utrunque habent simul eandem uim.quam & tanquam.ut Camillus perinde acque muium sapientissimus. & Chera perinde ac foret eunu

chus, de ac re satis hæc dicta sint hactenus.

Coeo non solum absolutum est nonnunquâ peruenulte casum habent accusatium abseppræpositione.ut coeo societatem tecu & hinc est illud. A. Gelius i noctibus atticis. De Pythagora dequeius consorte quod quisquis familiæ pecuniæq habebant in me dium dabant. & cohibetur societas sperabilis. sed eodem pacto. Cicero aliquando est eo uerbo usus. Mille hominum numero sin gulari significat mille homines, ut mille hominum interiit. idest mille homines interierunt. mille militum uulneratum eidest mille ulnerati sunt milites, idep ornatum atquistatum est.

Primus etiam lignificat ordinem: quod no men conlequuntur Secundus & tertius: & deinceps alia eildem ordinis nomina tamen multotiens lignificat principalé; ut hic nostræ ciultati un? omnium primis: sæpe significat optimum; sed postremum i ramo est oratorum usu.

Interdicio tibi hac re & non hanc rem: utinterdicio tibi aqua et igni. Plinius lecundis in epistolis. Carent toga iure: qbus aqua et

igní interdictum est, nunc uero ad reliqua.

Neq. n. non initius omiserimus quod quæ nomina ad numere spectant in eorum pluralibus genitiuis symcopam efficiamus id opcum uisitatum est: tum ad exornandum orationem pertinet: ut mille nummum potius q nummorum mille denarium: mille aureum tot milia argentum: & ita de reliquis: & in genitiuis nominius secunda declinationis frequenter efficiunt. Sed prosams cribentes & solutam oratione in nominibus sola numeros & mesuras ignificantibus. At q numerorum nominibus eam plerunque seruamus consuetudinem ut citra centenarium numerum: si qua do post uigenarin duo núeri comemoradi sut. eorum minor pcedat maior sequat. ut hic est unu & uiginti annos natus: duos & uiv giuti annos uiximus.

Tres & quadragintadies nauigaui. Q uattuor & quadraginta annorum consumpsi ætatem: sed uitra centenarium & citra uige narim tritum ac uulgarem seruamus morem quod est sicut duo de uiginti nonung dicimus & duo de triginta: ita & duo de uige/simum dié: & duo de trigesimum manifestu est sed non id quide

in frequenti est oratorum usu.

o. fin est

Quid in dies nomen pulcherrimus ser mo est. At significat per singulos dies & quottidie, sed cum quodam incremento: ut tue i dies crescit uirtus, in dies hoies sapiunt; Stultorum hoium in di. cs'augescit insania,

In uerbis tam actionem que passionem significantibus considera re debemus uarias uocum inflexiones atquexitus & modo his: modo illis uti per aurum iudicio, ut suere pro suerunr: amarunt pro amauerunt uidere pro uiderunt, uidebere pro, uideberis no rim pro nouerim: & de aliis quoque eodem modo. Sed nequid fiat contra gramatica artis praceptiones ac iura prouidendu est.

Quin particula quomodo uel increpet uel exortetur.item confirmet & quodamodo interroget latis exploratu e sed ea nos pulcherime utimur cum dicimus Non possum quin gestiam: qui admirer: significat enim ferre. Non possum me continere ut non dolea. Non possum me continere ut non dolea. Non possum me continere ut non dolea. Non possum me continere ut non admirer & ita de cæteris consimilibus.

Quidillud uonne præclaru est ulu Locus est huic rei, Multu loci est gaudeo plurimu loci est tranquilitati. Teren. &.n.

Daue nihil loci est signitiæ significant omnia hæc: uel oportere non lætari uel tranquillos esse uel uoluptate affici uel non nelige tes esse ac segnes: & sic de aliis huiusmodi.

Nonnnquam ueroduo nomina linæ præpolitione addita liue non unius aduerbii uim retinent: ut magnope pro ualde : uel ma ximopere; uel maxa opera pro plurima. Mirum immodum pro mirabiliter: & item mirandum immodum.

Sed ablatiui casus siue cum comertio præpositiois sine eo ui ha bent aduerbii in primis significat enim præcipue & id græci dnt Atquaduerbium iplum si ita appellandum est: perornate nominibus sungitur: in primis sapiens: in primis eruditis. sed ne ea proposito digrediar paucis interdum pro paucum multis pro multu utimur: Veru hocasio loco oportunius.

Ille etiam optimus modus est ut si quis dicturus sit quempiam habere aliquem honorem; seu magistratum siue. Imperium ex nomine honoris eiusmodi & gæro geris uerbo pulcherimam

constituitorationem hoc pacto.

Hicest roma consul romu consulem gerit. Pratorem gerit: & alia huiusmodi. Ad hos.n. uiros rea cura atque ministratio ptinet

Pulcherima sermonis ratio: ut gerundiorum accusatiuis præposita inter significet tempus imperfectum indicatiui uel subiun chiui modi uel alterius & dum particula ut interambulaudu horstes offendi: hoc est dum ambularem: interlegendum ridebas. idest dum legeres & sic pro uarietate persouarum ita exponedu est: ut in modo explicauimus, hic seruius in bucolicis Virgilii. interagendum dum agis intercœnadum hæc sum locutus; idest dum cœnarem.

In pro erga & etiam contra pulcherime est accusativo præposita; ut meus in te amor uel animus. Mea in te beniuolentia; ubiepenim significat erga. Iuuenalis inuehitur in Domiciaunm; Cicero habuit oratione in Catilina. tibi.n. cotra significat.

Apprime pro ualde recte apponitur nominibus quemadmodum deimprimis lupius dictu elt ut uir apprime nobilis.

Res nomé latú diffusumq é, sed eo pulchrime utimur adiecti uis noibus: possessi præserti hmói; ut cú dicit res bellica, res domestiea: & sic de similibus pariter: præstolor uerbú quod poe tæ accusativo plærúq; sungunt. Ci. conectit dativo.

Multa sunt uerba: quibus pro eodem signissicatione: & passiua utimur uoce actiua: & omittant pene innumerabilia. Cicero fre quenter in his duobus mo passiua mo actiua uoce usurpat. Asse tior & assentio. ubique adé costructionis forma: & impatior seu

impartio in cæteris aut id fit multo rarius.

Vsu uenit ornatissime pro contingit. Vsurpatio & usurpare nita intelligi debent ut iurisconsulti dicunt sed usurpationem oratores frequentem usum uocant; & usurpare usu frequenti habe re; Hacres me desicit; est mihi, deest hacres; & desicit me dies

uita quam primum mortales deficit; sed deficit hac re magis poe tarum est.

Nuncautem ne ea quæ perutilia funt: & ornatissima omitamus intelligendum est quod quæch nomina tertiæ diclinationis tā no minatiuum q genitium singularem similes habentia. præsertim si genitiuus pluralis in ium exierit qorum frequenter pluralis ac cusatiuus in is terminari solet raro in es ut omnis pro omnes: im mortalis pro immortales; Similiter ut ipse quoch testatur Ptiscianus in us uelin rs terminantia; ut sontis & partis reliquis rarius

id fit quæ est poetarum uenia.

Q uædam aduerbia sunt:quæ epistolis quam maxime congrúunt: sicuti propediem: quamprimum pro cito confestim. & ide postridie: quod multi litterarum ignari & grammatica artis expartes exponunt post tres dies, sed ne tu eode ducaris errore cre de postride significarem postremo die & eo pacto. Marcus Cice ro accipit & alii eruditifiimi uiri. At li quis multa refere uelit pro priore ponat primu uel primo loco. utruncenimest in usu pro secundo deinde uel secundo loco pro terrio, tum uel preterea uel tertio loco pro quarto quod perraro accidit ad hæe uel præterea uel quarto loco in calce: postremum uel postremo & demum: sit igitur huiusmodi exemplum. Tria sunt; que mihi magnam uolu ptatem afferunt ptimum enim quod optimum amicum nactus lum. Deinde autem quod singulare tua erga me testisicaris sape beniuolentia. Postremo uero qd te incolume esse intellexi: Q ua in re'id quoq; aiaduertendu qd tres meminimus coiunctiones re Coatquiitato ordine quæ sunt.n.aut uero: Sed tu iple hæc oia ac multo etiá plura eognoris si Ciceronis scripta & i primis eius epistolas lectitabis.

Memoriæ proditum est significat scriptum est multa enim talia ornatissime usurpant, uariis tamen significationibus; ut memoriæ tradere mandare litteris; mandare scriptis mandare littera rum monumentis; idem fere significant, Sed mandare memo, riæ aliud sibi uelle uidetur.

Fallo uerbum tritum est apud Ciceronem; ut fallit me hæc res dicitur & fallit te spes; idest frustratur & decipit. Missu facere di mittere uenustum; & ornatum est, nam missam hanc rem facio idest dimitto; Ad hæc & in eadé oratione duæ hæc particulæ ne & quidem pulcherrimæ sunt; nam componunt aut aliud dictu est aut id mente concipitur; ut ne audius quidem; idest non uidi nec audius, Philosophiæ studia zeno non modo nó iteremit; Sed ne remittit quod remittere nanq; philosophiam est remissus philosophari.

Sed ea quoq adhibenda est diligentia; si quando plurima poni mus præsertim sine culpa; qui articulus est; ut si idem significare uideantnr: quod uchementius semper collocetur in calce; ut tua uirtus laudanda; probanda quest probare enius est magis quod

fit animi iudicio.

Magistratus diligere amaré, colere debemus probatissimos uivos homines uerentur; observant; admirătur; quæ turpia; obsece na; seda; terra sunt ea sugere & aspernari debemus. Virtus ossivimante aliquam sesti nam hét officium accessionem actionis; sed i his quoq ordo quidam spectandus est qui tria sint quorum duo partem aliquam signat; tertium sit commune; id prosecto debet plærunce in sine collocari; nisi se habuerit quodam generis modo tunc enim contra sit quod nuuc siquido ac perspicue patesece ro; ac prioris exemplum est. Omnis in adipiscenda uirtute cura opera disigentia ponenda est. Est eni cura solius animi opera corporis disigentia utrunce complectitur. Item plurimum in rempu blicam industriæ laboris temporis ponendum est amicos considio, uiribus opera adiuuare debemus.

J. 18

Alterius uero exempla sunt non sunt per se res commodæ expertendæ divitiæ uoluptates honores.com modo enim generis locu detinet cuius spes sunt multæ: puta quas modo memoravimus: atquitem animalia quæq; homines: equi: leones bonum vidétur appetere sed ut cunq; sele res habent si multa sint quod pluris est

poni debet in fine; iam uero ad alia.

Multotiens geminatio in quibusdam tam uerbis infinitis quam ad uerbis tanti ualet quanti id nomen simul & cunquitut quisquis pro quicunque qualisquot pro quotcunque quantus pro qualiscunque utut pro utcunque ubiur bi pro ubicunque di aduerte diligentius. Accedit pro adié ta usitatum q pulchru uideri solet; unde accessio aditione designat igitur accedit ad meas miserias dolor; idest additur.

Confido alías datiuo alías ablatiuo calui iungitur & in his potissimum uersatur: quemadmodum spectant ut consido tua uir

tute tua humanitate: tuo consilio & reliqua huiusmodi.

Credo quoq pro commito ornatissimum est; ut credo tibi mea consilia credo tihi grandem pecuniam; nam grande adiectiuum probe uel ætati conuenit uel pecuniæ exemplum supra posuim? Sed hic gradior Nestore uidetur; uidetur qa Nestore antecedat ætate; & hicest grandis natu grandissimus natu; significat longe uum hominem atquadmodum senem.

Et quia de natu mentio facta est maior natu ornatissimo signisio

catseniorem sicut minor natu significat iuniorem.

Insuper haud illepida sit interposita nonnung in oratione atqui teriecta parenthesis; ut dedisti ad me quæ mea est summa uoluptas suauissimas sitteras Omnes amicos nisi fallor plurimum ad miraris. Scire uelim ex te:ea nanquamicorum e consuetudo: qd' nuper in. Marci Antonii causa egeris: & ita demum postulatem nostram orationem cuiusmodi interpositionibus aspergamus.

Hac res apud me increbuit: ferre lignificat ad aures peruente: & notitiam rei lignificat.

Nescio hanc remignoro; me præterit; me ugit: me latet; huius

rei nescius su ignarus su: hæc res sciam nostra fugit:

Hoc restat; hoc reliquum e ppulchre & magno cu ornatu id e significa; exemplu est. Omnia tibi & natura & fortua tribuit; re iquum est: ut bene & laudabiliter uiuas. Rumor est quulgo di citur: & comuniter di ornatus sermo est.

Accipere pro audire & cognoscere peruenuste dicitur: ut accipirumoribus: quorum incertus est auctor: aut accipi homiuum fama: que certo continetur auctore: accipi nunciis quos uunci? & qui mittit affert. accipi litteris quas ab amicis plærunquacce pimus: & in aliis item in consimilibus.

Pro noibus articularibus demonstratiuis cosueuerut oratores addere ce dictione in his calibus qui in es desinut euphonie caut

hisce hosce hasce, pro his hos & has.

Sæpe præpolitio quæ præponi solet postponitur. & signissican tia eadé manet in qualda semp que sunt mecu tecu secu nobiscu uobiscn; in qualda non semp ut quicu quocu quibuscu. Te pro pter ac propter te idem signissicat & sie quibuscu idest cu quibus & in his potissimum ea præpositionum translatio sit; que modo enumerausmus.

Clam plerunq præpolitio est: & nonhung aduerbiú. Sed oratores prepolitioné potius accipiut; siue iungatur ablatiuo; ut uti Priscianus sentit siue accusatiuo qd opinatur. Donatus; ut clam

me profectus est.i.me nesciente.

Coram cum accentu in prima syllaba præpositio est & quidsigaissicet nemo est quid nesciat, cum accentu in ultima syllaba ad uerbum pulcherrimum est significans, ut ita dixerim præsentia liter quo frequentissime docti uiri utuntur ut apud. Maecum

Ciceronem Cupio tecum coramiocári: & coram tecum loqui. Multa aduerbia in exeuntia ctiam in iplis epistolis pulcherima sunt. sed hæc in primis ruri: uesperi belli: domi. Multa item in out sero erio. consulto postremo modo falso merito præcario: cætera uero in eodem exitu desinentia haud in frequenti sunt ora torum usu. In u pauca inueniuntur, ut diu cuius manifesta signi sicantia est: Interdiu quod quasi est infra medii diei tempus: & noctu pro nocte, quod magis nomen est unde die noctuque die cumus.

Nullus nulla nullam nonnuuquam pro non præsertim cusum es est uerbo adiuncto. V t nullus sum interii. Respublica nullaest quasi non est. Et extincta est idque etiam ornatissimum fuerit.

Præsto su significat adsu. & sæpe: & fere appareo: & scida ad uerbium eiusdem uerbi modis omnibus ac temporib? peruenu ste conectif in eade qua mo poluimus significatia, ut psto mihi fuit seruus tuus urbem ingrediendi.

Licet me este bonum uirum; & licet mihi bono uiro esse utru que latine atque usitate dicatur. Sed id posterius magis oratori umest.

Perpetuo & in perpetum'aduerbialiter peodem. & eis frequeter utimur.

Denuincio uerbu cu pulcherrimu est tuu præcipue epistolis co gruit; significat, n. denuincio obligor; & diuictus su obligatus su sicut & sæpe obnoxius, quod no solutrito more significat; qd no xiu est sed ét deuictu.

Collocare apud alique beneficiu est alicui beneficiu facere; ut apud gratos uiros beneficiu colocasti.

Gratificor tibi hanc répræclare usurpatur.

Et indulgeouerbum est sane aptissimum & splendidi ornatur

quod & datiuo iungitur: & feriñe significat do operam : atquita exponitur: ut hic nimio somno indulget: id est nimis dormit: nimio cibo indulget: id est nimis comedit: nimio uino indulget: id est nimis bibit & de reliquis consimili pacto indulgere est quasi concedere: & est uerbum quandam designans clæmentiam & id dulgentem parentem appellamus leuiore erga filios ingenio: qu'ab ignosco plurimum differt. Liuius in primo ab urbe condita. Est enim ignosco parco do ueniam siue excusatum habeo. Ignosco tibi igitur siquid exempli gratia admiseris sceleris. Indulgeo uero ut multa agere impune nequeas quorum uerborum di scrimen diligentissime consideratum est.

Tantus tanta tantum & quantus quanta quantum comodo se habent in oratione; ut raro alterum absque altero ponatur; ut contio hæc tanta est quanta ante hac unquam suit. Tribuis minhi tantum quantum necagnosco; nec postulo. Tantum in te est doctrinæ quantum doctissimo solet inesse uiro; & ita de ren

liquis.

tru

10/

co

fű

100

e; 11

ur

Talis & qualis alterutrum celeberrime ponitur raro utrunque Talem tolemus sentire bonum uirum : & subintelligimus qua lem dicimus econtrario. Orator est illustris ; qualis alter nullus reperiatur: uerum de his satis.

Vel pro etiam particula multis in locis rectissime congruit: ut Hanibal fuit imperator uel omnium primust Tua eximia uirt?

ut te amem uel maxime impellit.

Versor uerbum in frequentissimo est ueterum ac discertore rum hominum usu perdiffusaque est eius uerbi significantia ac uariis potest denique rationibus exponi: ego uerso in litterarum studio idest do operam litteraru studio: uirtus circa difficile uer satur est uirtus in difficili consissit, Versamur i tenebris: e fere su

mus ac uiuimus & quali stamus in tenebris: & quod exemplis superioribus declaratum duos sibi plæruq ac frequentius calus postular: Nam aut acculatiuo iungitur præposita circa aut absa tiuo in precedente quoniam ante fundum uersari & ad portam uersabatur perraro dicta sunt. Sed quéadmodum cæteris rebus omnibus ita huic quoqs summa adhibenda est diligentia.

Nonnunquam duæ particulæ ornatissime coniunguntur: qua rum eadem sit utrius significatio ut enimuero: nam expellenda sententia altera dutaxat sufficere poterat: & similiter finat sæpe di címus caula expellendæ sententiæ eo in loeo particula autem nul lam omnino uim habent. Sin enim significat sed si. Q uoad pro quoulq & pro quando non minus ornate ponitur quam latine;

ut uolo in urbe esse quoad tu redeas; & ita de similibus.

Suscipere non solum quod tritum uulgatum quest supra se acci pere & quodamodo adducere aliquid: sed etiam perornate in epi Rolis commendatum habere; ut sic suscipe Caium Casarem in suis rebus aduersus quæ utique postrema significatio: aut qua quam sí quis inspiciat accuratius a priore illa aliena est. Optima illa quoque oratio est: ut positiuo cuipiam adiuncta negatio; con trarii politiui uim ac lignificationem teneat: sed non ita plene tamen & cumulate illam expleat cuius rei exempla subiiciam. Hic uir est haud improbus significat enim fere hune hominem probum'potius quam improbum esse habendum & siphilophus ha ud ignobilis Histrio non illepidus miles non instrenuus. Cuius haud quanquam malus. Nam in his eorumq similibus rectius atquistatius dicitur quanuis laudis cuiuldam est; sed quasi si diminute & fraude laudis.

Quod grammatici frequenter dicunt: peto te hanc reth ornati us; nec minus latine dici potest; peto a te hanc re; id plurimum ci

ceroin epistolis consueuit.

Conficior passina noce crebro usitatum est: quod co ferre quod est per co. & confectus sum idest consumpts: ut us inops ac mi ser: fame: frigore: dolore conficitur & sic amnis æstate æstu con ficitur atop memore labore: senio confectus: & de aliis permultis itidem.

Ablatiui calus non participiorum folum uerum & nominum aliorum in oratione perconcinne ponuntur, prælertim si qua fue rit significatio temporis; & de participis quidem manifestum e ut regnante Octaviano Cæsare parta est universo orbi pax; qua si qua tempestate regnabat Octavianus Cæsar; & alia Dionysio siracusis tyrannide gerente; gravissima in sicicisia bella sunt gesta idest quo tempore siracusanorum Dionysius tyrannus erat; sed eodem quoqua modo aliqua quædam sic habent nomina maxime uero si dignitatum atqua honorum extiterint; ut Cornelio & galba ædilibus currilibus actæ in theatro fabulæ sunt. Q vida addunt participium existentibus sed nos prohibeamus quod ad venusta te oronis ptinet addi oportere. & ite Scipione cosule pene devicti sut ascipioe impatore eversa e numătia; & religieius modi pariter

Licet tam grammaticæ q oratoriæ genitiuos quorumcunq ca suasium cum possessiuis quocunquasu præsatis coiungere quod & priscianus tradit: ut mea causa uenit & cæterorum amicorum Meum agrum. &. M. Antonii populati sunt. Tuo amico ae fratris gratificare: tum imperatorem sectare & commistonü. O no ster & fratris amice. Sua illa confidit & ciuium prudentia atque ita siguratur constructio in omnibus possessiuis. hinc Terentia num illud. Præsidio meo atq hospitis: idq pænitus inspiciendu sit. Q uin etiam discretionis seu abundantiæ cuiusdam gratia so let addi cum genitiuo possessiones & nominatiuus possessiuus Vt suus est. C. Cæsaris mos idest eiūs mos & non alterius. Suus ti tii silius hæ res testamento constitutus est. Suus utipse quoque

ma

on

2/

tic

0/

12

us

IUS

di

Priscianus exponit ad discretionem eius qui secudum leges suus non est: idest ubi potestate patris legitimi non est. Suus autem pro unius cuius proprio accipitur; quod ipsum apud uiros etia

eloquentissimos frequens est.

Die quarta: ut Nonius marcellus testis est & die quarto: no ide significant: sed masculino genere præteritum delignatur tempus fæminino futurum quod uetustissimi tamen alter protulerunt: ut si die quarto pro eo quod alter nudiusquart? dicitur nudiuster tius: & itidem de aliis. Tua causa feci: & tui causa feci: ne præter ueterum ac doctorem consuetudinem : aliquid efficiamus inter lese aut mediocriter discernutur. Nam tui causa tunc dicimus: si quid ei ad quem sermonem uertimus præstiterimus; ut tui causa ad Antonii castra profectus sum quod est tuedi tui gratia sed tua caula; cum tua: ut ita dixerim contemplatioe aliqualteri præstite rimus ut tua causa fratris: tui causa egi. Et quia aliqui de iis q ad possessionem spectant locuti sumus. Haud ab te fuerit differene tiam eam proferre in medium quæ inter genitiuos est primitiui: & possessiui mei tui sui nostri & uestri; quam tamen Priscianus pulcherrime attigit. Vox nancheadem est a tuis ipsalonge diuer sa:cum genitiuis primitiui simplice significat possessionem polsessiviuero duplice; ut mei amicus est. idest mes amicus sed mei filii amicus duplicem habet possessionem, alteram meam in filio alteram filifinamico quod éo subsicimus ne cum ornatum inque rimus.uerborum uim ignoremus ipsam atque in errorem que piam imprudentes incidamus. Sed instituta prolequamur.

Hæc res mihi in mentem uenit: dicitur & cum genitiuo huius rei mihi in mentem uenit: nec mihi curæ estan pro nominatiuo genitiuus positus sit. utrunque uero non solum poetæ, sed etiam

Marcus Cicero usurpauit.

Oratores sicut & poetæ per sæpe & præsentibus temporibus

ututur pro præteritis nonnunquam & profuturis.

Verum id quidem multo rarius: sed econtrario aut crebro sit nisi forte in qua uerbu quod suturi tpis est præteriti loco uel præ senti accipiamus. sed multa quæ super his dici possunt i aliud po tius tepus seruamus. Similis est plenus nomina. i. quorum pri mus et datiuo iungitur.

Posterius etiam ablatiuo, oratores ut plurimum ac fere semp genitiuo coniungunt, ut similis est tutorum masorum dignitatis officii plenus nonnuquam uero est perraro proferuntur cum su

perioribus calibus.

Sæpenumero maioris significantiæ causa uel ornatissime im peratiuis subiunctiua iunguntur: quid Ciccro efficere sæpe sole bat quale estilld: cura ut uir sis: & alio in loco scribens ad filiú.

Effice & labora ut excellas:

Decurritur spatinm. Cænatur rhombus. Prandetur turtur: cū similia pulcherrime dicuntur atq sicut absoluta interdum uer ba obliquis casibns adiuuguntur. Ita transitiua quoque licet non nunquam non solum pro grammaticorum more sed etiam pro oraturum consuetudine absolute proferre: præserim uero si que sum actione ipsa significatur. qualia sunt amo, lugeot rideo metuo: quæ tamen transitiua sunt tunc absolute proferuntur.

Q uæ in bundus exeunt nomina. non tam similitudinem signi ficāt: quid plerica arbitrantur quam abundantiam quandam po tius ac uæhementia; ut gloriabundus non tam glorianti similis. quam abunde sese uæhementer quæ esferens quam opinionem eloquentiam. ac eruditissimorum homnium ubica testimoniis comprobatam tu quoca sirmiter amplectere. Nam ut omittam alios. Aulus gelius probatissimus auctor ex sententia quoquæ doctissimi Appolinaris, lætabundus dicituringt q logo atqabū

dantiin errorem est. & tu quoquita lisdem utere noibus. Fretus ta tu:incerte originis & ablatiuo iunctu pulcherrimu e & significat ferre cofisum ac munitu: ut ue stra huanitate fretus. uestra fretus sapientia non mea uirtute fretus.

Certiore facere ulitate atch frequenter in epistolis ulurpant. Nam facio te hac de re certiore. est tibi significo hac re ut sapissi

meueli me de tua ualitudine facias certiore.

Habeo uaria constructione siguratum plurimum ornatus ha bet, ut bene hæc res se habet; quod est ferre; ut ita dicam. stat be ne hæc res. Et ita bene habeo me; & cum participiis bene me habens rédeo rure, & cotrariú aduerbiú similiter ei uerbo iungitur

quodest male.

Participia sepenumero futuri temporis o matissime usurpant ut scripturus sum ad Scipionem litteras, quod est fere debeo scribere. & alia: Tu ad ædes eras iturus es. quasi ire debes. Cicero est athenas profecturus debet athenas proficisci: Plancus in Cypse traiecturus est fere nauigare debet in ciprum. quod iccirco ita ex posuimus, quoniam is proprie nauigare is transmitere, is soluere e u locu significat; un psiciscimur is demu traiscere di qd calce designat qui rate uehitur. Cicero soluit athenis, & in asia traiecit; uen ad ppositu redeundu est.

Illé igitur participia quæ a uerbis passiuis manat & sassiue quo que exponi debent ut cuius insans animus est mulctandis non est idest mulctari & puniri non debet. Sontes accusandi sunt .i. accusari debet. Vir. flagitiosus trudendus est in carcerem. coniicie dus in uincula. & alia reliqua exponantur. ut supra diximus Nectamen negauerim quin eorundem participiorum alia quoqro sit. Sed ea nos modo prosequimur in præsentiarum; quæ ue nu

Rius eloquium reddunt.

Quid repeto nonne pulchre ponitur, siquid ei accesserit, neces

acculatiuus lolus casus. sed etiam ablatiuus; ut repeto hanc rem memoria, quid non teneo memoria significat; ut permulti exstimani; sed potius memoria uoluto; reminiscor. & quasi obliuioni traditam rursum inuestigo memoria; hoc nos uti uerbo oruatissi me poterimus quoniam eodem & ueteres eloquentissimi freque ter uli sunt. Hinc illud Ciceronis su libro de oratore. Cogitati mi hi & memoria uetera repetenti. & Africanus a Menio accusatus tribuno plæbis quod ab Antiocho pecuniam accepisset. commo dissime eo uerbo usus; memoria inquit quirites repeto hunc die hodiermum esse. quo annibalem penum inimicissimum huic im perio uici in terra affrica; & pacem nobis ac uictoriam peperi in separbise uerum captus ingenti uoluptate lögius in affricam uer bis referendis progressus sum.

Q uamobrem ad nostrum iustitium le referat oratio.

Optimum factum fuerit ne eildem aut modis orationis aut uer bis utamur: & quod initio diximus uaria plurimu probatur oratio: & si ueluti quibusdam flosculisaspergitur.ut pro mori diem obire mortem appetere; animam expirare; uita decedere; uel excedere uita: animam efflare: uita defugit: rebus humanis excedes re: ex uita migrare: res deserere humanas exire de nita : mortem obire, interiere: occidere, consimiliaq. Et item pro uiuere. Viue reuitam: uitam agere. degere ætatem: & ne singulari cuncta con plectar: illud quoq hocin loco animaduertendum fit, quod licut sæpe dicimus ludo ludum; pugno pugnam; seruio seruitutem; dolo dolorem, & similia; ita interdu uiuo uitam uiuo fœlicem seu miseram uitam, ut si quis dixerit, qui expeditam uirtutem suerint consectati: hi uiuent beatam atquimmortalem uitam, & qui præ clarum certamen certauerit; amplissimis muneribus donabitur Er quid de uariis dicimus orationis modis.idipsum de singuilis p tibus intelligendum lit: ut pro oro; rogo: precor: obsecro: obte

stor:proquali penx: ferme: ferre & alia tuiple coniecta.

Id genus pro eius generis: quod fere limile nomen exprimit pulchre & uilitate dicitur multa sunt: id genus monstra de multis id genus rebus loquuntur quod iterum est in similibus; & ita in aliis.

Ex sententia qualisecudum uoluntatem: & prospere: ut gesta res est ex sententia quod est pro ut optabam; & id tibi euenit ex sententia: & multis in locis consimilater.

Inferre iniuriam quali iniuriam facere. Manus inferre alicui est aliquem pulsare. Impetum in quépiá facere é ferire cu impetu quem piam & quali ui adoriri & irruere.

Dare ueniam pulcherrimum estignoscere & licentiam con.

cedere:

Abintio ætatis habuit te.i.nicum: a teneris annis a paruulo a primis ætatis temporibus: a teneris: ut greci dicunt unguiculis a cunabulis ipfis amicitia mihi tecu est. & huiusmodi. Liuius ætas pulcherime adolescentiam significat.

Ferire sædus optime arqsoprimus caulis & fecialiú consuetu dine significat sædus componere utper sæpe ictum seu percusú

fædus est constitutum & compositum.

Est enim nomen Scipioni: Scipioni cognome Affricano fuit Cui pago troiano nomen erat: & lic de reliquis datiuo calu peru sitate dicitur ac pulcherrime qua codem & aliis quoqumodis dicuntur; sed frequentius modos superios apud eloquentes & doctos iuros inuenies.

Q uum tritum uerbum uolumus ostedere: & quod in ore po poli est utimur uel impersonali sertur uel personali uerbo aiut & nonuqua di: & ut præponimus exempla sunt hmoi. Nam sire, nes utaiut surda debemus aure transire: & item na ita set; ut nus quam tuta sit sides; item minime turpe é, quod dicitur tum ultu antem de gradu eiici.

Nonnung & ita dicirius; noctem super mediam uigilauimus. quod est ultra mediam noctem; ides & Seruius ipse testatur; & quorundam ueterum comprobat auctoritas.

Contra sermonem tuum tendo idest respondeo tiblissicut & tel do coutra interest tibi occurro; sed hoc aut in frequenti usu ora/

torum inuenies.

Mactemagisaucte & gloriæ ac laudis sermo; & plærunque ab latiuo sungitur ut macte usrtute esto idque; & poetæ usurpant & scriptores historiarum; & demű oratores spli; qui sermo ut mul-

ti eruditissimi tradunt a sacris deductus est.

Q uotiens alicuius explicaturi sumus siue genus seu locum; gentile ac patrium nomen effingimus : quod qui lecus effecerit fortasse haud latinæ locutus lit. sed illepide pænitus atque inde core: ut qui fuerit a syraculis oriundus non de syraculis dicen? dus : sed lyraculanus est : non de athenis : sed atheniensis : non de Clusio : sed Clusinus : atque in generibus & familis non de de cum ablatiuo utimur; ut multi; sed inde nomen efficimus; ut non de Scauris sed Scaurus: non de Gracchis sed Gracchus non de Catulis; sed Catulus; non de Dattis; sed Dattus; quam quidem ad rem id merito afferendum sit: quod Plynius ipse aie bat : quod deriuationes firmas non habent regulas : sed exeunt terminaturque utiipsis auctoribus placet; sicut a tauro taureum & taurinu dicimus: & quos nos Romanos dicimus dicunt græci Romeos: quos nos Carthaginenses illí carchidonios, sed in enlisin us atquin as, quæad loca pertinent frequentiores ter/ minationes sunt; ut Albanensis : Cremonensis : clusinus : lacæ moniis; mithilenus; thebeus; corinthius syraculanus; theba, nus : arpinas : & sarsinas . Alii quoque sunt eorundem nominum exitus; sed hi frequentiore usu celebrant; quod idei quibus dam alis fit: quæ nèce generis nominibus finxere: neceloci ulius ut Terentiaus Chremes Prodichius Hercules Platonicus Gigel Socraticus Gorgias: quæ omnía a propriis profecta sunt atquort ginem traxere: sed quæ alia de re dici possunt tuiipse cogitatione

complectere.

Conor hanc rem optime ac uenuste dicimus præsertim si difficilior fuit & ardua: quo pacto Cicero sæpe utebatur : ut de perfe cto oratore. Magnum opus & arduum. arduum brute conamur & studeo siquid studiosius effecturi sumus: Etia accusatiuo pulcherrime iungitur desidero uerum pulcherrime positum. Nam cum deliderium sitablentium rerum: sæpe dicimus deside ro amorem tuum: idest tu non me amas: delidero prudentiam tu

am quali sis inspiciés: & ita de alis.

Complector perdiffusum est atcornatum uerbum præsertim uero alíquibus additis hacratione: ut te amore arq beniuolentía complector quod est te amo. Cogiratione complector, quod est cogito: & idest animi; lic complector reest facultate consequor: & eff rei iplius.

Illud ignorandum non est quod gerundiuus modus ab omni uerbo similiter procreatur si quando nobis eo opus foret ut cantando rumpitur anguis. Est enim ut att Seruius dum cantatur & alio loco actiue dictum est ut cantando tu illum rumpis idest du

cantasid efficere oratores atquiurpare queunt.

Putant nonnulli nil interesse si quis dixerit quarto ptor: & quar tum ptor: & sic de cæteris; sed magna est differentia; ut. M. Var. testis e: na quarto ptor loculignificat & resante factos : quartu uero prætor delignat ips. Caue igit diligenter ne ppetuam hisce utaris ronibus: ne qd cotra ueten arq eloquentiu morem colue tudinemos faciamus quia tertium consulat tertio consul non ide fignificat.

Sed ne iam plura lequar nă înfinitæ pœnæ huiulmodi pcipi sovlent. Id tene memoria: quod non rure esse: sed ruri dicimus quod tum Põ. Festus assirmat. tum. P. Terentius comprobat ait enim Ruri se continebat: quamobrem si qua iam reliqua sut paucis ex pediarnus. Nam cum pro conficiendis epistolis: hæc potissimu attigerimus si saluat omnis formula & calendarum iduum nona rumqobseruationem patesecerim iure huic paruo instituto sine ac modum statuemus.

Valeigif ac salue uerba, M. Varronis & omnium doctissimo rum sententia idem significare uidetur quus nos alias in salutan do alias in execrando utimur ex'quo & Terentianum illud est. Valeant qui inter nos dissidiu querut ac mortuis quoqqui mor taliu uita decesserut quib? nulla huiusce lucis salute optare possumus nonunqua uale dicimus & ueteres ipsi quonda iisde idem uerbu p more dicebat quasi nil amplius sibi uiuentibus cu mortuis suture esse & in perpetuu ab eorgia aspectu discederent: na nequalent illi nequalui esse possum sunde readdunt nonulli bene aduerbium sceliciterue & siqua sunt eiusdem modi signisis cantia uerutame in epistolis ipis plarunquana amicos mittim? uale in sine dicere consueuimus absqulla aduerbii accessione prinde atqua eis uita salute ac scelicitate exoptamus.

Q uid igitur uale si querat quoqpacto utendu sit nosti: pro sa lute autem nos dicimus salutem dico & quem salutari cupimus datiuo casui aptissime posuerimus; ut uale & Cæsari dic salutem Alia quoqperit salutadi ro ut iube. scipione saluere qd' é scipione saluta. Na his modus us quada desideris cotinet; & p antiquoru cosuetudie isinit? modus in aliu trasit; ut iubeo te saluere, i salue iubeo te gaudere pro gaude. Q uod uero alii ex mea parte dicunt multo qdem ornatius uel meo nomine uel meis uerbis.

Q uotam aut cuius mélis die uolumus itelligi calendis nonis

38

IT,

ru

dibusue notamus nece quid ille libi uelint explicari nunc consili ium eft. Sed quo pacto singulorum mensium dies ad eis annotationem suscipiunt. Q uäobrem intelligedum primis est primos cuiusque mensis dies calendaru appellatione notati secundu quas nonarum dies constituunt & in aliis quidem mensib9 sexta luce. Martio Maio Iulio Octobri. In aliis aut quarta Ianuario Februa rio Aprili Iunio Augusto Septembri nouembri & Decembri. Atquoes hi dies qui inter calendas & nonas intercesserint.nonage cognominatione censentur.ubi & numerum meminerimus.ac nonasiplas & calendas ablaticio calu costituim9 has accusatico sed inter numerandum & præpostero utemur ordine & nonarū diem conumerabimus. At nonis exactis proximos octo dies. id que in quo menle similiter & iduti cognominatione significabie mus sed pari ratione, tum ordinis tum anumeratiois, reliquas ue ro eius mélis quot supfuerit dies calédas, appellatioe notabimus quæ futuri ac pximi lint melis, necordinis necanumeratiois ra tione imutata, atquid of exeplo illustradu eit cuius curriculum uno ac trigelimo die conficitur.

Prima itacz dies calendæ erunt martii.

Secunda Sexto nonas martii.

Tertia Quinto nonas martii.

Quarta Quarto nonas martii.
Quinta Tertio nonas martii.

Sexta non secundo nonas dicitur. Sed pridie nonas. & ita in idi

bus atque calendis.

Septima die Nonæ erunt martii.
Octauo idus martii.
Nona Septimo idus martii.
Decima Sexto idus martii.

Vndecima Quinto idus martii,

Duodecima
Quarto idus martii
Tertiadecima
Quartadecima
Quintadecima
Quintadecima
Quintadecima
Quintadecima
Quintadecima
Quintadecima

Sextadecia leptiodecio calé, apri, qm is mélibus pximi colequit

Decimaoctaua

Q uintodecimo calen, apriles.

Decimonona

O nartodecimo calen, apriles.

Decimonona Q nartodecimo calen apriles.

Vigesima Tertiodecimo calen apriles.

Vigelimaprima Duodecimo calen apile
Vigelimalecunda Vndecimo cal. apri.
Vigelimatertia Decimo cal. apri.
Vigelimaquinta Nono cal. apri.
Vigelimaquinta Octauo cal. apri.
Vigelimalexta Septimo eal. apri.

Vigelimaleptima
Vigelimaoctaua
Vigelimanona
Sexto cal.apri.
Quinto cal.apri.
Quarto cal.apri.

Trigelima Tertio calendas apriles.

Trigelimaprima & notissima pridie calen. apriles & in ceteris oi bus eadé servauda est dien at núerus haud te lateat q in proptu est oibus: pridie at cal. pridie nonas pridie idus dr: & significatur que utustissimi dicebat, die pristine paduerbio que significat die pristino: sic & peruetusto moreide crastini & die quinti & die quinto similiter paduerbio. Ven nos prisca nimis & horridiore uetustate ubique sugre ac uitare debemus: ut bi & pelare cæsar peipere solebat tang seopulu sie sugiendu esse inaditu atquisoles uerbu: pgenitiuis at mensiu rectis possessima sinas iunias iu sias aut quiles augustas septembres & ita iauarias & februarias Q d'aticaledis nonisidibusq ablatiuo iungimus idé possumus

in actum transferre: & ad præponere sed id significat tempus se re diuturnum ut decimo caledas februarias dedisti ad me litteras ego uero ad octavas idus ianuarias ad te scripseram, habet enim

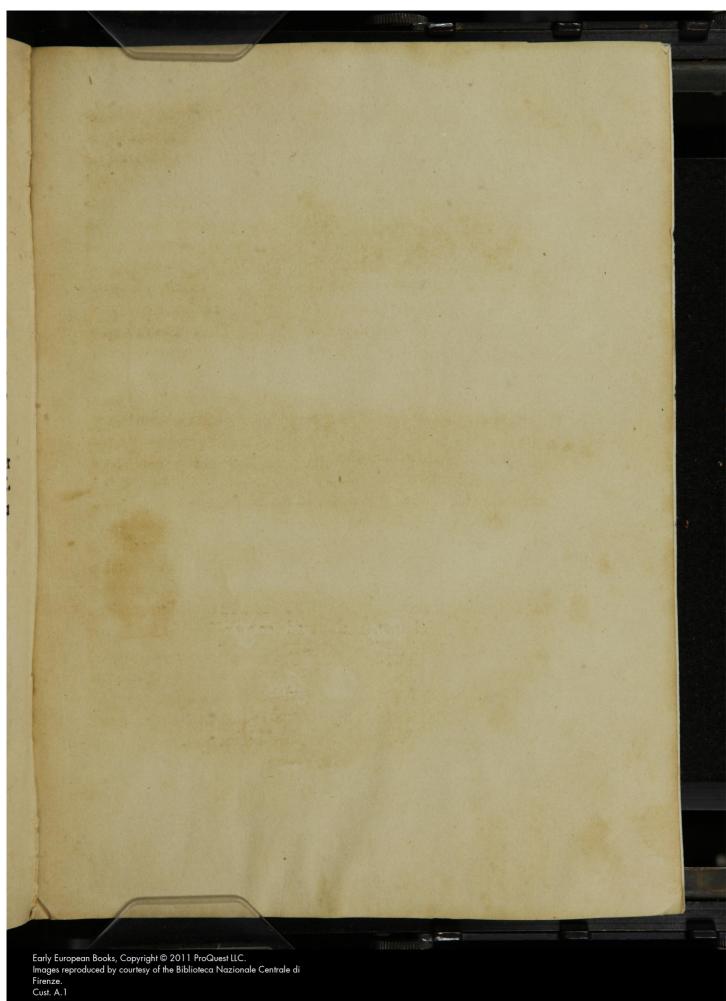
uim temporis uæhementer hoc posterius.

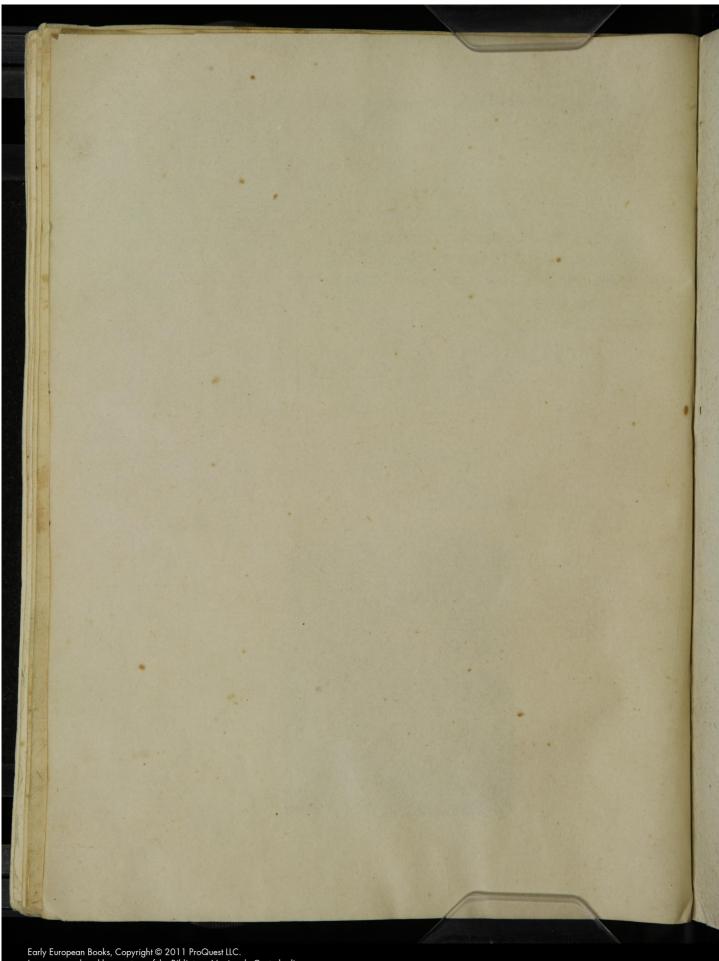
Neigitur plura seribam hæc mihi in præsentiarum sese obtulerunt quæ anotatu digniora uisa sunt. quæqtibi multo plus sor
tasse conducent: quam illorum præceptiones qui easdem & epistolis & orationibus partes tribuunt: quorum penitus eripiedus
est error atquita sciendum ut in sitteris ipsis apte: concinne, lucideq scribamus: ac nostram sententiam atquementem quam com
modissime aperiamus: Q uod cum hac disigenter tenueris ex in
sinito pene carum rerum numero alia quædam non minus sortasse utilia. sed multo grauiora subnectam. Q uamobrem ut cupidissime facis. studia sitterarum complectere & que in die. assequere. ad exercitationem accommoda.

Valle.;

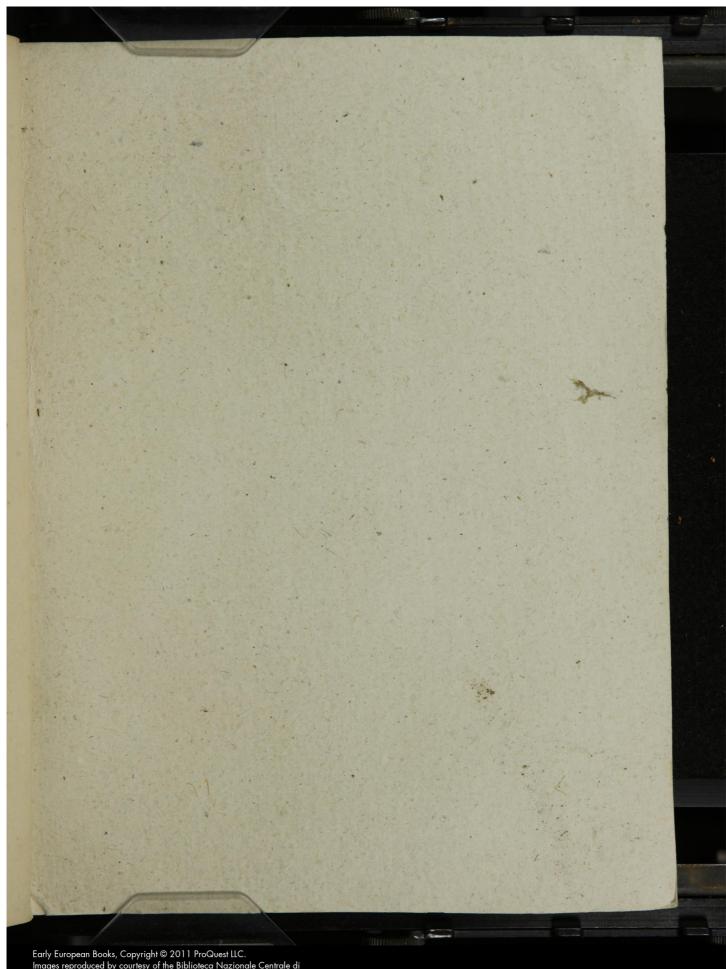
Expliciunt elegantiolæ Augustini datti impressæ Venetiis per Ioānē decereto de Tridino alias Tacuinū, ano dni, M.CCCC. XCVIIII. die. XXVI. Aprilis. Regnate inclito prrincipe Augustino barbadico.







Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC. Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze. Cust. A.1



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC. Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze. Cust. A.1